

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «ЛУКАШУК ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF LUKASHUK v. UKRAINE)**

(Заява № 9079/24)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

22 січня 2026 року

Це рішення є остаточним, але може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Лукашук проти України»

Європейський суд з прав людини (П'ята секція), засідаючи комітетом, до складу якого увійшли:

Андреас Зюнд (*Andreas Zünd*), Голова,

Діана Сирку (*Diana Sârcu*),

Микола Гнатівський (*Mykola Gnatovskyy*), судді,

та Вікторія Марадудіна (*Viktoriya Maradudina*), в.о. заступника Секретаря секції,

після обговорення за зачиненими дверима 18 грудня 2025 року постановляє таке рішення, що було ухвалено у той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявою, поданою 13 березня 2024 року до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція).

2. Про заяву було повідомлено Уряд України (далі – Уряд).

ФАКТИ

3. Відомості про заявника та інформація щодо заяви наведені в таблиці у додатку. Він скаржився за статтею 3 Конвенції на непроведення ефективного розслідування жорстокого поводження, якому його піддали приватні особи.

ПРАВО

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 3 КОНВЕНЦІЇ

4. Заявник скаржився на непроведення ефективного розслідування жорстокого поводження, вчиненого приватними особами. Він посилався на статтю 3 Конвенції.

5. Насамперед Суд зазначає, що відповідне жорстоке поводження підпадає під сферу дії статті 3 Конвенції. Суд нагадує, що стаття 3 Конвенції вимагає від органів державної влади проведення ефективного офіційного розслідування стверджуваного жорстокого поводження, навіть якщо таке поводження було вчинено приватними особами (див. рішення у справах «М.С. проти Болгарії» (*M.C. v. Bulgaria*), заява № 39272/98, пункт 151, ЄСПЛ 2003-ХІІ та «Денис Васильєв проти Росії» (*Denis Vasilyev v. Russia*), заява № 32704/04, пункт 99, від 17 грудня 2009 року). Мінімальні стандарти ефективності, наведені у практиці Суду, включають у себе вимоги, що розслідування має бути незалежним, безстороннім і підлягати громадському контролю, а уповноважені органи державної влади

повинні діяти зі зразковою ретельністю та оперативністю (див., *mutatis mutandis*, рішення у справі «Менешева проти Росії» (*Menesheva v. Russia*), заява № 59261/00, пункт 67, ЄСПЛ 2006-III).

6. Процесуальні вимоги статті 3 Конвенції виходять за межі стадії досудового розслідування, коли розслідування призводить до вжиття юридичних дій у національних судах: провадження в цілому, у тому числі стадія судового розгляду, має відповідати вимогам статті 3 Конвенції. Це означає, що національні суди за жодних обставин не повинні допускати випадків, за яких завдані тілесні та моральні страждання залишатимуться безкарними. Це важливо для збереження громадської впевненості у принципі верховенства права і його підтримки, а також у попередженні будь-яких ознак толерантності органів державної влади до незаконних дій або співучасті у них (див., *mutatis mutandis*, рішення у справі «Оккали проти Туреччини» (*Okkali v. Turkey*), заява № 52067/99, пункт 65, ЄСПЛ 2006 XII (витяги)).

7. Уряд стверджував, що заявник не вичерпав національні засоби юридичного захисту, оскільки він не подав цивільний позов про відшкодування моральної шкоди, завданої неефективним розслідуванням. Суд повторює, що обов'язок за статтями 2 та 3 Конвенції проводити розслідування, здатне призвести до встановлення та покарання винних осіб, міг би стати ілюзорним, якби від заявників вимагалось ініціювати провадження, результатом розгляду якого була б лише виплата відшкодування шкоди (див. рішення у справі «Мокану та інші проти Румунії» [ВП] (*Mocanu and Others v. Romania*) [GC], заява № 10865/09 та 2 інші заяви, пункт 234, ЄСПЛ 2014 (витяги)). Таким чином, заперечення Уряду про невичерпання національних засобів юридичного захисту має бути відхилено.

8. Розглядаючи факти цієї справи у контексті зазначених принципів, Суд вважає, що органи державної влади, які були уповноважені порушити та розслідувати кримінальну справу, насправді не намагалися оперативно та ретельно розслідувати питання, встановити факти та за потреби притягнути до відповідальності винних осіб. Конкретні недоліки наведено у таблиці в додатку.

9. У керівній справі «Мута проти України» (*Muta v. Ukraine*), заява № 37246/06, від 31 липня 2012 року) Суд вже встановлював порушення щодо питань, аналогічних тим, що розглядаються у цій справі.

10. Розглянувши всі надані йому матеріали, Суд не вбачає жодних фактів або аргументів, здатних переконати його дійти іншого висновку щодо прийнятності та суті цих скарг. З огляду на свою практику з цього питання Суд вважає, що у цій справі розслідування не відповідало критеріям ефективності.

11. Отже, ці скарги є прийнятними та свідчать про порушення процесуального аспекту статті 3 Конвенції.

II. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

12. З огляду на наявні в нього документи Суд вважає за доцільне присудити суму, зазначену у таблиці в додатку (див. для порівняння рішення у справі «Побокін проти України» [Комітет] (*Pobokin v. Ukraine*) [Committee], заява № 30726/14, від 06 квітня 2023 року).

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* заяву прийнятною;
2. *Постановляє*, що ця заява свідчить про порушення статті 3 Конвенції у зв'язку з непроведенням ефективного розслідування жорстокого поведіння, вчиненого приватними особами;
3. *Постановляє*, що:
 - (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику суму, зазначену в таблиці у додатку; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 22 січня 2026 року відповідно до пунктів 2 та 3 Правила 77 Регламенту Суду.

Вікторія Марадудіна
(*Viktoriya Maradudina*)
В.о. заступника Секретаря

Андреас Зюнд
(*Andreas Zünd*)
Голова

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ЛУКАШУК ПРОТИ УКРАЇНИ»

ДОДАТОК

Заява зі скаргами за статтею 3 Конвенції
(непроведення ефективного розслідування жорстокого поводження, вчиненого приватними особами,
або за обставин, які виключають причетність представників держави)

№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	Події, що передували справі, та провадження на національному рівні	Ключові питання	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодування моральної шкоди (в євро) ¹
9079/24 13.03.2024	Артем Михайлович ЛУКАШУК 2002	01.03.2019 заявника, якому на момент подій було 16 років, вдарив кулаком в обличчя Ч., якому було 15 років. У результаті заявник отримав перелом кісток носа. 03.03.2019 мати заявника подала заяву про вчинення кримінального правопорушення. 14.03.2019 було розпочато розслідування, а 19.03.2019 проведено попереднє судово-медичне обстеження. Проте, попри оперативність розслідування на початковому етапі, воно декілька разів закривалося постановами слідчого (23.09.2019, 25.12.2019, 27.05.2020 та 27.02.2023), які згодом скасовувалися прокурором або слідчим суддею як необґрунтовані (05.11.2019, 06.02.2020, 23.11.2020 та 27.04.2023). У липні 2023 року слідчий відібрав пояснення у Ч. Зрештою, 26.06.2024 розслідування було закрито у зв'язку із закінченням строків давності.	Безпідставні постанови про закриття справи або зупинення досудового розслідування (рішення у справі «Олександр Ніконенко проти України» (<i>Aleksandr Nikonenko v. Ukraine</i>), заява № 54755/08, пункт 45, від 14 листопада 2013 року), недоліки, визнані самими національними органами влади (рішення у справі «Мута проти України» (<i>Muta v. Ukraine</i>), заява № 37246/06, пункт 65, від 31 липня 2012 року), невжиття необхідних заходів для проведення ретельного розслідування справи (рішення у справі «Скороходов проти України» (<i>Skorokhodov v. Ukraine</i>), заява № 56697/09, пункти 34 і 35, від 14 листопада 2013 року);	3 000

¹ Та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявнику.